

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Кафедра фінансів і кредиту

КОВАЛЬ ЯРОСЛАВ ВІКТОРОВИЧ

УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ
ПИВОВАРНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

АВТОРЕФЕРАТ

дипломної роботи на здобуття

ступеня вищої освіти магістр

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за освітньо-професійною програмою

«Фінанси і кредит з поглибленим вивченням іноземної мови»

Науковий керівник:

доктор екон. наук, проф. Євчук Л.А.

Рецензент:

канд. екон. наук, доц. Семенчук І.М.

Миколаїв 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. На сучасному етапі розвитку суспільства у сфері підприємницької діяльності постає питання щодо своєчасності оцінки і аналізу фінансового стану та ефективності ринкових відносин, що впливає на рентабельність економічної діяльності, яке може призвести до банкрутства. Адже в умовах кожного підприємства, суб'єктам господарювання необхідно оцінювати фінансовий стан як свого підприємства, так і існуючих конкурентів, який визначається елементами економічної діяльності, тобто рентабельністю роботи, оптимальністю розподілу прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків і обов'язкових відрахувань, наявністю власних фінансових ресурсів не нижче мінімально необхідного рівня для організації виробничого процесу та реалізації продукції, платоспроможністю та ліквідністю, тощо. Значна частина підприємств характеризується фактом недосконалості діяльності, або навіть відсутністю чіткої системи управління процесом формування прибутку, що не дозволяє вирішувати проблеми фінансової стабільності та підвищення рівня прибутковості у перспективі.

Доцільним є дослідження питання управління процесом формування прибутку (або управлінням процесом рентабельності), яке здатне забезпечити достатній рівень матеріально-технічного забезпечення виробничого процесу, підвищити якість продукції за рахунок залучення капіталовкладень в технологічне оновлення виробництва та введення інновацій, розширити обсяги діяльності, тощо. Саме тому, на сьогоднішньому етапі розвитку українських підприємств, забезпечення ефективного процесу управління їх рентабельністю є необхідним для пошуку альтернативних шляхів покращення їх фінансового стану, а тому питання дослідження процесу управління рентабельністю підприємств на сьогодні є вельми актуальним.

Гіпотеза дослідження. Удосконалення процесу управління рентабельністю підприємств пивоварної галузі України має підвищити ефективність їх господарської діяльності.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є аналіз фінансового стану підприємств пивоварної галузі України і виявлення на базі результатів, слабких місць їх господарської діяльності для покращення їх функціонування і забезпечення подальшого їх розвитку. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- розкрити й дослідити показники фінансової діяльності підприємства і обґрунтувати їх класифікацію;
- оцінити групу показників рентабельності й ділової активності, дослідити рівні і динаміку різноманітних коефіцієнтів оборотності;
- проаналізувати економетричні моделі;
- надати характеристику моделей банкрутства Альтмана, Таффлера і Спрінґейта, а також визначити форми їх застосування;
- провести повну діагностику фінансового стану ПрАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА», ПрАТ «ОБОЛОНЬ», ПАТ «САН ІнБев Україна», ПрАТ «Фірма «Полтапиво» та ПрАТ «Хмельницький обласний пивзавод»;
- розрахувати ймовірність банкрутства вищезгаданих пивоварних підприємств й запропонувати відповідні заходи щодо підвищення ефективності їх діяльності.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є покращення рентабельності підприємств пивоварної галузі в рамках діагностики їх фінансового стану. Предметом дослідження є сукупність методичних і практичних підходів функціонування підприємств з метою покращення їх господарської діяльності і забезпечення сталого розвитку.

Методи дослідження. В процесі дослідження були використані традиційні способи та засоби економічного аналізу, а саме: наукового узагальнення, при визначенні сутності процесів та систематизації її складових; порівняння, при зіставленні показників у динаміці; групування, при класифікації; синтез, для дослідження окремих сторін об'єкта, виявлення певних понять; індукція, для одержання загальних висновків на основі окремих фактів; дедукція, одержання часткових висновків на основі певних загальних положень; математичне

модельовання, зокрема, кореляційно-регресійний аналіз для дослідження впливу обраних факторів на результуючий показник. Також застосовувалась обробка матеріалів з використанням сучасних комп'ютерних технологій, зокрема, пакету прикладних програм Microsoft Office.

Інформаційна база. Інформаційною базою дослідження стане фінансова звітність ПрАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА», ПрАТ «ОБОЛОНЬ», ПАТ «САН ІнБев Україна», ПрАТ «Фірма «Полтапиво» й ПрАТ «Хмельницький обласний пивзавод», а також монографії, статті і навчальні посібники.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у втіленні розроблених методик щодо запобігання ризику банкрутства підприємств в реорганізацію фінансового розподілення їхнього капіталу.

Апробація результатів. Основні положення та результати наукового дослідження було оприлюднено у тезах доповідей «Механізм управління прибутком підприємства» у збірнику Міжнародного науково-практичного семінару «Сучасні проблеми економіки та фінансів», обговорено на науково-теоретичних конференціях.

Практичне значення одержаних результатів полягає в дослідженні й розробці заходів з метою підвищення рентабельності діяльності підприємств. Окрім цього, результати дослідження дипломної роботи можуть бути використані у якості змістовного підбору відповідей на питання фінансової діагностики та процесу управління рентабельністю підприємств пивоварної галузі України.

Обсяг і структура дипломної роботи: складається із вступу, чотирьох розділів (дев'яти підрозділів) висновків, списку використаних джерел, а також додатків. Загальний обсяг дипломної роботи складає 94 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, його методи та інформаційну базу, розкрито наукову новизну і практичне значення одержаних результатів дослідження.

У першому розділі досліджено загально-теоретичні аспекти фінансової діяльності підприємств в умовах сучасного світу. У підрозділі 1.1 висвітлено сутність та джерела системи фінансової діяльності, її основна мета і методи. У даному підрозділі детально висвітлена наукова дискусія вчених щодо сутності, ролі та характеристик категорії «фінансовий стан», на основі якої можна стверджувати, що фінансовий стан підприємства представляє собою ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності, а також своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. Функціонування підприємства, незважаючи на вид власності, в умовах сучасного ринку визначається його здатністю приносити достатній прибуток, яке значною мірою слід вважати кінцевим результатом діяльності підприємства, що характеризує ефективність його господарської діяльності. Адже на сучасному етапі в умовах ринкової економіки прибуток вважається найважливішим із чинників стимулювання виробничої і підприємницької діяльності, створюючи фінансову основу для її розширення. Крім цього, прибуток можна визначити як основне джерело капіталу підприємства, за допомогою якого визначається рівень його рентабельності. Окрім цього, процес управління прибутковістю підприємства має базуватися на певному механізмі, який надавав би достовірну оцінку рівня функціонування підприємства в цілому, його фінансової стійкості, а також генерування і прийняття коректних управлінських рішень, оскільки будь-яка зміна прибутку – це сигнал для прийняття управлінських рішень.

В свою чергу, у підрозділі 1.2 досліджено особливості фінансової діяльності та методики ефективності. Фінансова діяльність підприємства характеризується формуванням власного капіталу, його швидкісним оборотом

у сфері підприємницької діяльності, що, насамперед, необхідно приділяти особливу увагу показникам прибутковості підприємства, які відображають факт отримання прибутку. Тому, слід використовувати показник рентабельності у кожній підприємницькій діяльності, оскільки показники рентабельності надають характеристику ефективності роботи підприємства, прибутковості різних напрямів його діяльності та сукупності витрат, які застосовують з метою оцінки діяльності підприємства. Таким чином, фінансова діяльність є організаційною підсистемою загальної системи управління підприємством, на яку покладено функцію управління фінансовими ресурсами, що реалізується через прийняття фінансових рішень сукупністю окремих людей і служб на підприємстві. З огляду на вищевикладене, варто зауважити, що фінансова діяльність підприємства – це система формування завдань функціонування, вибір форм і методів його фінансового забезпечення, організація і реалізація фінансової роботи у сфері управління фінансовими ресурсами з метою забезпечення економічного розвитку суб'єкта господарювання. Отже, фінансова діяльність підприємств представляє собою функцію управління підприємством, пов'язану з формуванням раціональної структури капіталу та з урахуванням особливості фінансування конкретного підприємства, яке сприятиме фінансовому забезпеченню поточної діяльності, а також на основі ведення бізнесу, створить передумови для подальшого розвитку суб'єкта господарювання. Як свідчить вищезазначене, змістове наповнення фінансової діяльності значною мірою залежить від цілей функціонування підприємства, головною з яких є прибутковість ведення бізнесу, а також від об'єктивних і суб'єктивних чинників, до яких належать: організаційно-правова форма діяльності підприємства, розмір підприємства, вартість капіталу, який залучається з різних джерел, свобода вибору джерел фінансування, кон'юнктура ринку капіталу, рівень оподаткування прибутку, міра ризику, тощо.

У другому розділі досліджено положення техніко-економічного аналізу рентабельності підприємства у сфері проведення його фінансової діагностики.

У підрозділі 2.1 приділено увагу розрахунку показників прибутковості та аналізу коефіцієнтів обчислення. Основу організаційного забезпечення управління прибутком складає сформована на підприємстві структура цього управління, елементами якої є окремі менеджери, служби, відділи, тобто планово-економічний відділ, відділ бухгалтерії, а також інші організаційні підрозділи апарату управління. В свою чергу, до групи основних показників дослідження прибутковості належать показники рентабельності, завданням фінансового аналізу яких є виявлення впливу зовнішніх факторів, визначення суми прибутку, отриманої в результаті дії основних внутрішніх факторів, тощо. Таким чином, показники рентабельності відображають кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства, а рентабельність є результатом процесу, що формується під впливом факторів, пов'язаних з підвищенням ефективності оборотних коштів, зниженням собівартості і підвищенням рентабельності продукції.

Методика аналізу загальної рентабельності включає: аналіз за факторами ефективності; у залежності від розміру прибутку і величини виробничих факторів. Завданням аналізу рентабельності є кілька положень: оцінити показники рентабельності з початку року в динаміці, визначити ступінь виконання плану рентабельності, визначити і оцінити фактори, що впливають на ці показники і їхнього відхилення від плану; виявити і вивчити причини втрат і збитків, викликаних безгосподарністю, помилками в керівництві й інших недоглядах у виробничо-господарській діяльності підприємства. Суб'єкти господарювання, які зацікавлені у віддачі від використаних ресурсів та вкладеного капіталу, аналізують співвідношення отриманого ефекту з понесеними витратами, а для цього і обчислюються відносні показники ефективності, в числі яких є і рентабельність підприємства. Показники рентабельності є сенс розраховувати як в цілому по підприємству, так і за його структурними підрозділами, окремими напрямками діяльності та видами продукції. Система фінансових коефіцієнтів рентабельності представлена у вигляді табл. 1.

Таблиця 1

Система фінансових коефіцієнтів рентабельності

Основні класи показників рентабельності	Фінансові коефіцієнти рентабельності
Розрахований на підставі прибутку	1.1. Рівня валового прибутку 1.2. Рівня прибутку від основної діяльності 1.3. Рівня прибутку всієї діяльності підприємства 1.4. Рівня чистого прибутку 1.5. Критичної рентабельності
Розрахований в зв'язку з використанням виробничих активів	2.1. Віддачі на всю суму виробничих активів 2.2. Віддачі на інвестований капітал 2.3. Віддачі на акціонерний капітал
Розрахований на підставі потоків власних грошових коштів	3.1. Рентабельності відбору 3.2. Рентабельності сукупного капіталу 3.3. Рентабельності власного капіталу 3.4. Обслуговування боргу

У підрозділі 2.2 була досліджена комплексна діагностика моделей інтегральної оцінки у системі фінансової діяльності і банкрутства. Дослідження в області моделювання банкрутства характеризуються розвиненою базою теорій різних методологічних підходів і істотним обсягом отриманих на практиці результатів. Банкрутство компанії зачіпає інтереси широкого кола учасників ринкових відносин: власників і працівників підприємства, його контрагентів, тощо. Моделювання банкрутства за допомогою класичних статистичних методів реалізовано в наступних одноперіодних моделях класифікацій або статистичних моделях: моделі одновимірного аналізу, моделі індексу ризику, моделі множинного дискримінантного аналізу, моделі логіт-аналізу, моделі пробіт-аналізу. Сутність даних методологічних підходів полягає в процедурі класифікацій компанії на групу компаній-банкрутів і, в свою чергу, компаній-не банкрутів з певним ступенем точності. Діагностика банкрутства, в залежності від мети і суб'єкта проведення, здійснюється на основі використання різних методів та інструментів. У зарубіжній практиці для її проведення використовують математичні моделі, на основі яких формується певний

узагальнюючий показник інтегральної оцінки фінансового стану. Серед таких моделей найбільш поширеного використання отримали моделі Альтмана, Таффлера та Спрінгейта.

У третьому розділі проведено емпіричний аналіз фінансової діагностики підприємств пивоварної галузі України. У підрозділі 3.1 було проведено фінансову діагностику ПРАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА», яка за підсумками 2018 року офіційно зайняла перше місце на ринку пива в Україні з часткою ринку у 32,5% в натуральному вираженні за даними аналітичної компанії «Nielsen». Щодо показників рентабельності діяльності, активів, продукції та власного капіталу підприємства, у ПРАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА» має місце збільшення значень усіх чотирьох зазначених коефіцієнтів рентабельності у порівнянні 2017 і 2013 рр., що не тільки відповідає їх нормативному значенню, але й свідчить про виважену й ефективну політику підприємства у контексті забезпечення нарощування розмірів отримуваних доходів та чистого прибутку підприємства при сприянні зменшенню собівартості реалізованої продукції рівня адміністративних витрат та витрат на збут. Загалом, ПРАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА» має чималий запас фінансової стійкості, а підсумувавши значення всіх моделей банкрутства, що характеризують ступінь імовірності настання цього явища на підприємстві, можна стверджувати, що ПРАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА» таке явище, як банкрутство, не загрожує через наявність мінімальної ймовірності банкрутства за моделями Альтмана, Таффлера та Спрінгейта.

У підрозділі 3.2 присвячено увагу проведенню фінансової діагностики ПРАТ «ОБОЛОНЬ» і ПАТ «САН ІнБев Україна». Діагностика фінансового стану обох пивоварних підприємств продемонструвала, що у них існують наступні спільні проблеми:

- зростання зносу основних засобів обох підприємств, що свідчить про погіршення технічного стану їх основного капіталу;
- зменшення ступеня забезпеченості підприємств власними коштами та зменшення ступеня фінансової незалежності підприємств від зовнішніх джерел

фінансування їх діяльності за досліджуваний період 2013-2017 рр. (про що свідчать катастрофічно низькі значення показників платоспроможності);

- наявність дуже агресивної політики фінансування;
- зростання тривалості обороту дебіторської заборгованості, що свідчить про зростання затримок повернення боргів боржниками обох пивоварних підприємств;

- погіршення загальної рентабельності підприємства, що свідчить про наявність досить неефективної політики підприємства у контексті забезпечення нарощування розмірів отримуваних доходів та чистого прибутку підприємств.

Згідно розрахунків коефіцієнтів моделей банкрутства Альтмана, Таффлера та Спрінгейта, ПрАТ «Оболонь» має високу ймовірність банкрутства за моделями Альтмана та Спрінгейта, а також середню за моделлю Таффлера. У ПАТ «Сан Інбев Україна», в свою чергу, висока ймовірність банкрутства за моделями Альтмана та Спрінгейта, а також низька за моделлю Таффлера. Фактично, можна зробити висновок, що обидва досліджувані підприємства на сьогодні мають однаково потенційно-високу ймовірність настання банкрутства.

У підрозділі 3.3 було проведено фінансову діагностику ПрАТ «Фірма «Полтапиво» і ПрАТ «Хмельницький обласний пивзавод». Аналіз показників фінансового стану обох підприємств за період 2013-2017 рр. показав, що ці підприємства, порівняно з попередньо-досліджуваними, є найбільш фінансово-стійкими. Кризові події в Україні 2014-2015 рр. не здійснили фатального негативного впливу на фінансові результати обидвох цих підприємств і їм протягом усього досліджуваного періоду вдалося утримувати свій належний фінансовий стан на рівні докризового 2013-го року (про що свідчать значення показників фінансового стану). Проте, це не означає, що у підприємств немає проблем у контексті провадження їх господарської діяльності. Аналіз показників фінансового стану показав наявність наступних проблем:

- зростання зносу основних засобів ПрАТ «Фірма «Полтапиво», що свідчить про погіршення технічного стану основного капіталу підприємства;

– незначне скорочення засобів та можливостей ПрАТ «Хмельницький обласний пивзавод» для погашення його короткострокових зобов'язань за рахунок ліквідних оборотних активів (про що свідчить зменшення значень показників ліквідності підприємства);

– зменшення ступеня фінансової незалежності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» від зовнішніх джерел фінансування його діяльності через зменшення значення коефіцієнту автономності;

– зростання терміну оборотності дебіторської заборгованості ПрАТ «Хмельницький обласний пивзавод» на понад 69 днів, що є негативною тенденцією і свідчить про уповільнення процесу повернення боргів боржниками підприємства;

– погіршення загальної рентабельності діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво», про що свідчить зменшення значень усіх показників рентабельності підприємства. Можна зробити висновок, що поточна фінансова політика ПрАТ «Полтавпиво» є не досить ефективною у контексті забезпечення якомога кращих фінансових результатів підприємства, що головним чином стосується нарощування розміру чистого прибутку та зменшення витрат й собівартості.

Оцінка ймовірності банкрутства для ПрАТ «Фірма «Полтапиво» та ПрАТ «Хмельницький обласний пивзавод» продемонструвала, що обидва пивоварні підприємства мають низьку ймовірність банкрутства за моделями Альтмана, Спрінгейта та Таффлера. Фактично, можна зробити висновок, що обидва досліджувані підприємства на сьогодні однаково не мають потенційної загрози настання банкрутства.

У четвертому розділі досліджено шляхи покращення діяльності та вирішення проблемних аспектів фінансового стану підприємств у контексті антикризової системи управління підприємствами пивоварної газузі. Важливою передумовою зростання ефективності діяльності підприємств є достатній рівень розвитку мережі різноманітних інституцій ринкової та виробничо-господарської інфраструктури. Структурні зміни в суспільстві також впливають на показники ефективності на різних рівнях господарювання. Не менш

важливими є і структурні зміни економічного та соціального характеру. Головні з них відбуваються в таких сферах: склад та технічний рівень основних фондів; масштабів виробництва та діяльності; склад персоналу за ознаками статі, освіченості, кваліфікації. Лише вміле використання всієї системи перелічених чинників може забезпечити достатні темпи зростання ефективності виробництва і у перспективі – покращення діяльності підприємства та його фінансового стану.

Щодо системи антикризового управління, його основною метою є розробка і реалізація заходів, спрямованих на швидке відновлення платоспроможності та достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, що здатне забезпечити його вихід з кризового стану. З урахуванням цієї мети на підприємстві розробляється спеціальна політика антикризового фінансового управління при загрозі банкрутства. Політика антикризового фінансового управління є частиною загальної фінансової стратегії підприємства, яке полягає в розробці системи методів попередньої діагностики загрози банкрутства та в задіяні механізмів фінансового оздоровлення підприємства, що забезпечують його вихід із кризового стану. Розробленню системи антикризового управління має передувати комплексний аналіз стану підприємства з обов'язковим визначенням проблемних або кризових точок його діяльності. Підготовка до висвітлення заходів та напрямів антикризового управління підприємством передбачає, по-перше, створення інформаційної бази дослідження (на основі внутрішньої та зовнішньої інформації), а по-друге, проведення оцінки ймовірності банкрутства відповідно до економетричних моделей (Альтмана, Спрінгейта і Таффлера). Дана модель дасть змогу підприємствам вчасно виявити негативні кризові явища та застосувати заходи антикризової політики управління щодо недопущення чи подолання фінансової кризи на підприємстві. Концепція антикризового управління є переважною в системі антикризового регулювання, оскільки вимагає оперативного втручання в кризову ситуацію та за допомогою активних антикризових дій здатна запобігти явищу банкрутству підприємств.

ВИСНОВКИ

На основі дослідження дипломної можна зробити висновок та стверджувати, що станом на сьогоднішній день підвищення рентабельності підприємницької діяльності є дуже актуальним. Велика кількість та різноманітність показників рентабельності дає характеристику діяльності підприємства з різних сторін та допомагає розрахувати його ефективність. Тому рентабельність є якісним вартісним показником, що характеризує рівень віддачі витрат або міру використання наявних ресурсів у процесі виробництва і реалізації товарів, робіт і послуг. Аналіз рентабельності підприємства дозволяє визначити ефективність вкладення коштів у підприємство та раціональність їхнього використання. Основні показники рентабельності підприємства: рентабельність продаж, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність інвестицій, а також рентабельність продукції. Різноманітність показників рентабельності зумовлює, у свою чергу, різноманітність методик аналізу рентабельності і, відповідно, визначає альтернативність пошуку шляхів її підвищення. При аналізі шляхів підвищення рентабельності важливо розрізнити вплив зовнішніх та внутрішніх факторів. Такі показники, як ціна продукту і ресурсу, обсяг використовуваних ресурсів та обсяг виробництва продукції, прибутку від реалізації та рентабельності (дохідності) продаж, знаходяться між собою у тісному функціональному зв'язку.

У якості об'єкту дослідження було обрано пивоварні підприємства: ПрАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА», ПРАТ «ОБОЛОНЬ», ПАТ «САН ІнБев Україна», ПрАТ «Фірма «Полтапиво» і ПрАТ «Хмельницький обласний пивзавод». Аналіз показників фінансового стану цих підприємств за період 2013-2017 рр. показав, що ПрАТ «Фірма «Полтапиво» та ПрАТ «Хмельницький обласний пивзавод» є найбільш фінансово-стійкими, тоді як ПрАТ «Оболонь» і ПАТ «Сан Інбев Україна» мають низький рівень фінансової стійкості, а також на сьогодні мають однаково потенційно-високу ймовірність настання банкрутства відповідно до проведених розрахунків за моделями Альтмана, Спрінгейта і Таффлера.

АНОТАЦІЯ

Коваль Я.В. Управління рентабельністю підприємств пивоварної галузі України – Рукопис.

Магістерська робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2020.

Магістерську роботу присвячено проведенню фінансової діагностики підприємств пивоварної галузі України з метою підвищення ефективності їх господарської діяльності у рамках системи управління їх рентабельністю.

Розглянуто сутність, ознаки та підходи вчених до визначення категорій «фінансовий стан» і «фінансова стійкість», проведено дослідження теоретичних засад визначення сутності, складових і характеристик прибутку й системи управління прибутковістю підприємства, а також особливостей фінансової діяльності та методики оцінювання її ефективності.

Окрім цього, було досліджено положення техніко-економічного аналізу рентабельності підприємства у сфері проведення його фінансової діагностики через аналіз системи фінансових коефіцієнтів рентабельності, а також була досліджена комплексна діагностика моделей інтегральної оцінки у системі фінансової діяльності та банкрутства завдяки класифікації підприємств на банкрутів/не банкрутів й використанню моделей Е. Альтмана, Р. Таффлера і Г. Спрінгейта.

Проведено емпіричний аналіз фінансового стану найбільших п'яти підприємств пивоварної галузі України для визначення рівня їх фінансової стійкості, рівня рентабельності, ймовірності банкрутства та характеристики зміни їх фінансового стану протягом 2013-2017 рр.

Ключові слова: рентабельність, фінансова стійкість, фінансовий стан, підприємства пивоварної галузі, моделі банкрутства, прибуток, прибутковість.

ANNOTATION

Koval Y.V. Profitability management of the brewing industry enterprises of Ukraine. – Manuscript.

Master's work to obtain an education and qualification level of a Master's degree in specialty 072 «Finance, Banking and Insurance». – Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, 2020.

The master's work is devoted to financial diagnostics of the brewing industry enterprises of Ukraine in order to increase the efficiency of their economic activity within the framework of the profitability management system.

The essence, features and approaches of scientists to the definition of categories «financial state» and «financial stability» are considered. The theoretical bases of determination of the essence, components and characteristics of profit and profitability management system of the enterprise, as well as features of financial activity and methods of estimation of its efficiency, are investigated.

In addition, the provisions of the technical and economic analysis of the profitability of the enterprise in the field of its financial diagnostics were investigated, through the analysis of financial coefficients of the profitability management system. The complex diagnostics of the integrated valuation models in the system of financial activity and bankruptcy were investigated due to the classification of enterprises into bankruptcies / non-bankruptcies by E. Altman, R. Tuffler, and G. Springate models.

An empirical analysis of the financial condition of the largest five brewing industry enterprises of Ukraine was conducted to determine the level of their financial stability, the level of profitability, bankruptcy probability and characteristics of changing their financial state during 2013-2017.

Key words: profitability, financial stability, financial state, brewing industry enterprises, bankruptcy models, profit.